

V Praze dne 16. ledna 2023

Vážený pane předsedo vlády, vážení ministři, vážení ústavní činitelé,

dovolte, abychom s Vámi sdíleli vážné znepokojení Cechu malých nakladatelů, Obce překladatelů a Asociace spisovatelů, tedy profesních organizací zastupujících podstatnou část českého literárního provozu, nad medializovanou možností zvýšení DPH na knihy na 13/14 %. Tento krok by byl v přímém rozporu s postupem Evropské unie, která prostřednictvím svých orgánů a institucí otevírá cestu k zavedení nulové sazby DPH na knihy.

To, že EU k tomuto kroku přistoupila, nebyla náhoda. Instituce Evropské unie, stejně jako jednotlivé členské státy, si uvědomují svízelnou situaci účastníků knižního trhu po epidemii covidu a na prahu další možné krize. Krize ekonomická (inflace) i energetická (zvýšení všech vstupů) negativně ovlivňuje knižní a literární prostředí už nyní. Přitom knižní kultura má pro vzdělanost a konkurenceschopnost Evropy. nezpochybnitelný význam. .

Kdyby k uvažovanému zvýšení sazby DPH na knihy v rámci zvýšení nejnižší sazby DPH obecně opravdu došlo, bude DPH na knihy v ČR bezkonkurenčně nejvyšší v Evropě (s výjimkou Dánska, které však celý objem DPH vrací do rozvoje knižního trhu jinou cestou). Už i například Bulharsko snížilo DPH na knihy na úroveň 10 %.

To, že je všude v Evropě DPH na knihy takto nízká, jistě není náhodou. Existují vědecky podložené důkazy, že rozvoj čtenářství u dětí a mládeže stejně jako udržení pestrého knižního trhu má pro společnost a její kvalitu velký význam, že je třeba jej podpořit i silnými ekonomickými nástroji.

Český knižní trh čelí v posledních letech mnoha zkouškám. A zatím obstál, i když situace se zhoršuje. Zvýšení DPH však může být tou poslední ranou. a to nejen knižnímu trhu, ale také rozvoji dětského čtenářství a čtenářské gramotnosti a v neposlední řadě i dostupnosti odborné literatury pro naše odborníky, pedagogy a studenty.

Knižní trh má jen omezenou možnost kompenzovat zvýšení DPH nárůstem koncové ceny, protože to by radikálně snížilo počet čtenářů ochotných si knihu za vyšší cenu koupit.

Výuka takzvané čtenářské gramotnosti je jednou z klíčových oblastí sledovaných v národních vzdělávacích soustavách ekonomicky vyspělých zemí (vedle matematické gramotnosti a přírodních věd). Rozvinutá čtenářská gramotnost ovlivňuje schopnost vnímání klíčových informací z jakéhokoliv textu, a do značné míry tak ovlivňuje možnosti chápání ostatních oblastí vzdělávání.

Kniha byla doposud vždy dostupná všem sociálním skupinám obyvatel. Zdražení knih a zúžení jejich nabídky, zejména v oblasti naučných knih a učebnic, povede jednoznačně ke snížené dostupnosti vzdělávání pro všechny a k "rozevírání nůžek" mezi sociálně silnou a slabou skupinou obyvatel. Trend zvyšování rozdílů ve znalostech dětí ze sociálně silných a slabých rodin potvrzují mezinárodní výzkumy (například. PISA v zemích OECD).

Závěrem mi dovoluji konstatovat, že hrozba zvýšení DPH na knihy je pro náš obor závažná až likvidační. Doufáme, že naše obavy vezmete při jednáních vlády v potaz a DPH na knihy se zvyšovat nebude.

S úctou

Daniel Podhradský, zakladatel a člen rady Cechu nakladatelů
Jiří Hlinka, člen rady Cechu nakladatelů
Pavel Mervart, člen rady a výkonný ředitel Cechu nakladatelů

Anežka Charvátová, za Obec překladatelů

Jitka Bret Srbová, předsedkyně Výboru Asociace spisovatelů
Tereza Semotamová, členka Výboru Asociace spisovatelů
Ivana Myšková, členka Výboru Asociace spisovatelů
Anna Beata Hábllová, členka Výboru Asociace spisovatelů
Ondřej Buddeus, člen Výboru Asociace spisovatelů